

Brugge, op sinte Rosalia, 1870.¹

Eerweerde Heer ende Vriend,²

Gij vraagt, in uwen voorlaatsten R. den H., of er niemand u en zou kunnen berichten wegens “Wilhelm de Hauwere, Bisschop van Sarepta,³ Wijbisschop van Doornike, Dekan van sint Salvators te Brugge, Pastor van sinte Walburge, *ibidem*, die stierf, volgens Sanderus, omtrent 1560.”⁴

Een uwer oude vrienden,⁵ die eertijds vierige medeschrijver was, maar die nu zijne inte heeft laten uitdroogen en zijne penne laten roesten en bestuiven, op zijne oude schrijflâa, zou u, indien hij maar en wilde, ‘k en twijfele er 't minste niet aan, vele inlichtingen over dezen hoogwaardigsten Heere kunnen geven.

't En is nogtans geen reden voor mij om te verzwijgen dat mij over eenige weken, tijdens de verheffing van de Reliquien van sinte Godelieve te Ghistel, een stuk onder handen viel dat voortkomstig is van Wilhem voorzeid, en dat door hem gemaakt wierd, wanneer hij sinte Godelieven Reliquien verheffende was.

De act van Wilhelm, Bisschop van Sarepta, bestaat nog, en 'k heb hem, in tamelijk flauwen staat, gevonden in de rijve⁶ van sinte Godelieve, wanneer ik, met Monsignore Wemaer, den 7 Julij, naar Ghistel gegaan ben, om een voorloopig bezoek bij de Reliquien te doen, die moesten den 13 plechtig en in 't openbaar bezocht, verheven en verfierterd⁷ worden.

Het stuk pergament is 0.^m 62 breed, op eene hoogte van 0.^m 461, begrepen de plooi al onder, die 0.^m 081 breed is.

.....

- 1 Sinte Rosalia verwijst naar de sterfdag van Rosalia van Palermo, op 4 september.
- 2 De locatie van de originele brief is onbekend. De brief is enkel in gepubliceerde vorm beschikbaar als lezersbrief gepubliceerd in: *Rond den Heerd*: 5 (17 september 1870) 43, p.338-339.
- 3 Sarepta was een stad in Fenicië en een tijdlang zetel van een bisdom.
- 4 Dit staat op p. 464 in het 3e boekdeel van diens 'Flandria illustrata' uit 1735.
- 5 Mogelijk gaat het om Ernest Rembry die in 1867-1868 veel bijdragen leverde in *Rond den Heerd* over kerk- en heiligengeschiedenis. Daarna verdween hij uit het tijdschrift.
- 6 Reliekschrijn. (L.L. De Bo, *Westvlaamsch idioticon*. Brugge: Gailliard, 1873, p.939)
- 7 In een processie meevoeren. Zie lemma 'fietel' in: L.L. De Bo, *Westvlaamsch idioticon*. Brugge: Gailliard, 1873, p.319.

De eerste hoofdletter van den act is wonderschoon getrokken, in blauw en rood. Al onder hangt 's Bisschops zegel, in vorm van *vesica piscis*,⁸ hoog 0.^m 063, breed 0.^m 04, met opschrift in capitalen: SIGILLVM . GVILIELMI . EPISCOPI . SAREPTANI. In het midden is een zittende Pater verbeeld; een serpent staat krullende op, voor zijne voeten; in den Hemel, een Engel, nederdalende met eene rolle, waarop iets staat waar ik niet en kan uit geraken. De Engel schijnt den Heiligen iets te boodschappen.

Dezen act heb ik gevonden, vastgemaakt, met het zegellint, in 't zegellint van den act die geschreven wierd door Dionysius Christophori, als deze, in 1623, sinte Godelieve ging verheffen naar Ghistel.

'k Hebbe hier eene copie voor mij liggen van den brief van Wilhelm de Hauwere. De plechtigheid had plaatse op den Zondag 27 Junij 1557, en de act bevat de relatie van de twee eerste verheffingen.

De eerste verheffing had plaatse op den 3 der kalenden Augusti, dat is den 30 Julij 1084, 't is te zeggen 14 jaar na de dood der vlaamsche Maged ende Martelaresse, om reden dat haar lichaam reeds *evidentibus miraculis insignitum*, dat is, door klare mirakelen vereerlijkt was.

Maar 14 jaar na hare dood! Peist! Het was Radbod, Bisschop van Noyoen ende Doornike, die de verheffing deed, de zelfste die, het jaar daarvooren, zoo de zeg is bij de geleerden, een officie van onze lieve Vrouwe Booschap maakte en dezen feestdag deed verplichtend worden voor gansch zijn bisdom; de zelfste die aan sint Aarnoud, Bisschop van Suesson, de kerke van de heilige Apostelen te Oudenburg schonk, om er een klooster te bouwen. 't Was ook aan dezen Radbod dat Drogo, alsdan Pastor van Ghistele, en later Bisschop van Terenburg, 't leven van sinte Godelieve opdroeg, dat hij maakte,⁹ en 't welk Pater Soller, S. J., uitgaf, bij de Bollandisten, tweede boekdeel, Julij, bladz. 402 en volgende.

De tweede verheffing, met verfiering, was deze van den 15 Meie 1380.

.....

8 Letterlijk: visblaas. Dit is de naam van de geometrische vorm die ontstaat door twee gelijke cirkels elkaar te laten snijden: de intersectie ervan is de betreffende vorm, in het Italiaans ook 'mandorla' genoemd naar de amandelvorm.

9 De hagiografie van Sint-Godelieve was geschreven door de monnik Drogo van Winnoksbergen, die vermoedelijk niet dezelfde figuur was als bisschop Drogo.

Zij wierd gedaan door Johannes Vromoud, Pastor van Westkerke en Caplaan van de kerke van Ghistele, daartoe door zijne overheden bemachtigd, in tegenwoordigheid van Niklaai Kempe en Lambrecht Meeusson, - Meeuwseune? - Pastors van Ghistele, Johannes Fluericourt, Priester, schrijver van den act van alstoen, Niklaai Marteel en Gillis Dardeboud, Priesters ende Capellaans van Ghistele, enz.

'k Hebbe ook een oud versleten stuk gevonden dat op pergament uitgeschreven was, dat geheel in poeier valt, en dat reeds sedert lange in slechten staat is, aangezien Pater Soller er al van kloeg.

Opdat 't niet en zou geheel en gansch vergaan, hebbe ik het doen op fijn papier herplakken. Het is 0^m.62 hooge, op 0^m.34 breed, en geschreven in schoone gothike letters, die er vele ouder uitzien als de date van het stuk, geschreven in 1380. 't En is de schrijffletter niet van dien tijd die Heere ende Meester Johannes Fluericourt geschreven heeft, maar eerder de houwletter, die ten dien tijde gebezigd was voor zerksteenen en andere opschriften; zijne inte was ook van wondere kracht, ja, te sterk, want zij heeft waarlijk 't pergament opgeeten en in stukken doen vallen, nog al veel meer als de vochtigheid en de tijd van jaren, waarop Pater Soller het steekt.

De act van Wilhelm van Sarepta eindigt met het verhaal van de verheffinge door hem gedaan, zoo ik gezeid hebbe, den Zondag 27 junij 1557.

Alsdan wierden de Reliquien uit den fierter van 1380 genomen, “waaraf kerkedieven, bij nachte, onder 't ingeven van den boozen geest, 't zilver getrokken hadden,” en in eenen nieuwen besteld, die “prachtig versierd was met vergulde platen en die blonk klaar van de perels en de gesteenten.”

De ceremonie had plaatse binst de Hoogmesse, 't derde jaar van 't pausdom van Paul IV; Bisschop wezende van Doornijk, Heere ende Meester Karel de Croy, binst het leven nog van Keizer Karel V, maar onder het bestier van zijnen zoon Philips II, Koning van Spanjen, England, Vrankrijk, Napels en Sicilien, en Grave van Vlaanderen, het heerschap voerende Heere Johannes Franciscus, zone van Johannes Caroli de Affaytadi.

De act vermeldt ook dat Bisschop Wilhelm, uw oud-Pastor van sinte Walburge, Deken was van de collegiale van sint Salvators te Brugge, en dat hij gedeputeerd was om de ceremonie te doen, door Heer Wilbrecht Dognies, apostolijken Protonotaris, Aartsdiaken van de Kathedrale kerke van onze lieve Vrouwe te Doornike, Coadjutor en Vicaris generaal van zijne Hoogweerdigheid Karel, Bisschop van gezeide stad.

Waren tegenwoordig Wilbrecht Le Bleu, Abt van Sint Andries bij Brugge, die 't patronaat over de kerke van Ghistel oefende; Ollevier van der Hulst, Abt van sint Pieters te Oudenburg; en Broeder Johannes de Muer, Prior van de zelfste abdije; Item, Meesters Johannes Rycx ende Johannes Cock, Pastors van onze lieve Vrouwe, te Ghistel, alsmede Heeren ende Meesters Aarnout Dierkens en Hugo Doens, Pastor, Kaneuniken van sint Salvators te Brugge, daartoe geroepen. Daarbij al de Pastors van rondom Ghistel.

Het Magistraat van Ghistel was in de ceremonie aanwezig.

De brieven van de herkenninge door den oud-Pastor van sinte Walburge, zijne Hoogwaardigheid Wilhem de Hauwere gedaan, wierden door hem onderteekend, en mede onderteekend door Heere ende Meester Christiaan Grave, *notarius apostolicus et imperialis admissus*.¹⁰

k Hope dat er wel nog hier en daar iemand iets over Bisschop de Hauwere, oud-Pastor van sinte Walburge, zal weten, en het u mededeelen.

Uw toegenegen vriend in [*Christo*]

Ad. Duclos, [*presbyter*]

.....

10 'Notarius apostolicus et imperialis admissus' is een Latijnse titel die vertaald kan worden als 'gemandateerd apostolisch en keizerlijk notaris'. Deze titel werd vaak gebruikt in de middeleeuwen en de vroege moderne tijd voor notarissen die zowel door de kerkelijke als de wereldlijke autoriteiten waren erkend en gemachtigd om juridische documenten op te stellen en te authenticeren.

Briefbeschrijving

Verzender	Duclos, Adolf Juliaan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	04/09/1870
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Locatie origineel onbekend: brief is enkel in gepubliceerde vorm beschikbaar; briefversie van datering: sinte Rosalia, 1870.
Annotatie	Locatie origineel onbekend: brief is enkel in gepubliceerde vorm beschikbaar; briefversie van datering: sinte Rosalia, 1870.
Gepubliceerd in	Brieven XLIII / door Adolf Duclos. - In: Rond den Heerd. - Jrg.5 (17 september 1870) nr.43, p.338-339

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Staat	volledig
-------	----------

Bewaargegevens

Bewaarplaats	locatie origineel onbekend
ID Gezellearchief	locatie origineel onbekend
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.26936

Inhoud

Incipit	Gij vraagt, in uwen voorlaatsten R. den H., of
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands; Latijn

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	04/09/1870, Brugge, Adolf Juliaan Duclos aan [Guido Gezelle]
Editeur	Koen Calis; Publicatie; Liesbeth Langouche (research); Marc Carlier (research)
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2025
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
